

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 21. VII aastakäik

1. novembril 1932.

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas .	" 1.50
Välismaale .	" 5.00
Poolaastas .	" 3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . .	kr. 40.00
1/2 " . . .	" 22.00
1/4 " . . .	" 12.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU. Kriisi möödumise tunnused P.-Ameerika Ühendriikides. Tollitoimingmaks kauba-
proovidelt odavamaks. Metsamaterjaali väljaveost Belgiasse. Stresa konverents.
Koja Teataja kirj vahetus. Kaubandus-tööstuskoda teateid. Äride register. Abieluvaran-
duse lahutamise lepinguid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Toiduainete turg.
Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Kriisi möödumise tunnused Põhja-Ameerika Ühendriikides.

Viimased kuud P.-Ameerika Ühendriikide majanduslikus elus on äratanud uusi lootusi praegu nii raskelt valitsevate surutisaegade peatseks möödumiseks. Need lootused on saanud alguse peamiselt Ühendriikides, kust näib ootavat kindlat paranemise algust ka muu maailm. Möödunud suvel alanud hindade ülesminek kaua põdenud Ameerika põllumajanduse saadustele ja sellele järgnenud tugev tõus väärtpaberite turul ühes kaasaskäiva meeleoluparanemisega leidsid vastukaja ka teistes riikides ja julgemad optimistid (ka mitte-poliitilised) juba ongi valmis konstateerima majanduskriisi lõdvenemist, valmis enustama, et kindel pööre paremusele on otse ümber nurga.

On tunnustatud tõeks, et püsivale paranemisele majanduselus peab eelnema hindade stabiliseerumine, kuna kaubahindade kestev langus, millist näitasid ka kolm möödunud aastat, halvab niilhästi valmistust kui ka kaubavahetust. Sellest lähtekohast evib viimasel ajal asetleidnud hindade tõus tõesti suure tähenduse, kuid seejuures on ühtlasi vajaline jälgida ka tema ulatust ja põhjust, mis võivad osutada vaid juhuslikeks ja möödaminevaiks.

Mingi tarbeaine, kauba hinna määramisel on otsustavad teatavasti liikveloleva raha hulk, kauba hulk ja nõudmise elavus kauba järgi. Et seni raha ja krediidi hulka Ühendriikides kunstlikult ei ole suurendatud, kuigi on mitmesugustel abinõudel püütud teha raha äriliselt kättesaadavamaks, siis jääb vaid kindlaks teha seda, kas kauba hulk näitab kahanemist ja nõudmise tõusu, et jõuda otsusele hindade tõusu normaalsuse üle.

Ametlikud andmed näitavadki, et käesoleva aasta kolmandal veerandil on kahanenud terve rea tööstussaaduste ja toorainete tagavarad. Märgitakse tunduvat paranemist paljudel tööstusaladel, nagu tekstiil-, terase- ja metsatööstuses ning toiduainete valmistuses. Võrreldes eelmise aasta suvega nende kaupade kahanemine on olnud õige tunduv ja nende varuhulk on nüüd lähenenud tasapinnale, mida peetakse enam-vähem normaalseks.

Käepärast olevate statistiliste andmete järgi on seisukord valmisolevate toorainete alal aga paranenud ainult osaliselt ning väheses ulatuses. Pilt siin on vaatamata alanud paranemisele või paranenud väljavaadetele paljude ainete suhtes

siiski alles äärmiselt rõhuv veelgi laos seisva kaubahulga poolest (kui võtta 1923.—1925. a. tasapinda 100-na, võrdusid kaubahulgad augustikuu alul 1932. a. järgmiselt: puuvill — 350, nisu — 250, kohv — 500, suhkur — 320, vask — 190, tina — 250), eriti nende ainete suhtes, milliste valitsus on viimasel ajal püüdnud luua kunstlikult paremaid hindu, nagu nisu, puuvilla, kohvi, suhkru ja mõnede teiste tarvete turul. Nende kaupade varuhulgad on ikkagi alles mitmekordselt suuremad normaalsemate aegade omist. Arusaadavalt ei oma nende kaubahindade tõus sarnast tähtsust, mille najal võiks teha üldiseid järeldusi, sest tuleb pidada silmas, et olemasolevad suured tagavarad peavad senisest tunduvalt vähenema, emba-kumba, kas nõudmise tõusu või tootmise vähenemise teel, enne kui võiks oodata püsivat tõusu hindades.

Üldiselt võiks ehk siiski öelda, et juba tänini asetleidnud vähemamääraline kaubahulkade kaanemine on moodustamas teatud reaalselt alust edasiseks hindade tõusuks, seda enam, et see on otseselt seotud teistegi lootustäratavate tunnustega. Muidugi ei tule seda võtta nii, et seega oleks depressioon juba lõppenudki ja et tänasest alates võiksime näha vaid pidevat majanduslikku tõusu. Tänapäev kaupade seis vaid näitab, et käesolev aeg on paranemise alguseks ärielus juba lähemal kuul, kui ettenägematuid vastumõjusid vahepeal ei kergi esile.

Väärrib veel tähelepanu, et ühes väärtpaberite ja kaubahindade tõusu ning meeoleolu tervenemisega on näha paranemise algsamme ka tööstuses, kaubanduses ja panganduses, ehkki alles õige vaevasel ja piiratud määral. Näiteks on tekstiiltööstuses tegevus kasvanud peagu kõikides harudes. Ka on viimastel kuudel rohkem kui hooajaline paranemine leidnud aset söekaevanduses ja metsatööstuses. Septembrikuu lõpnädalail näitasid ärkamise tundemärke ka terase- ja autotööstused, kuid tegevus neil aladel on siiski endiselt äärmiselt vaikne (terasetööstuses ulatus tegevus septembrikuu lõpul 17½% -le võimest võrreldes 14%-ga sama kuu alul). Autode tööstuses

produtseeriti augustikuu s. a. 90.000 autot, võrreldes 119.000 juulis 192.000 1931. a. augustis.

Väikest tõusu on kord jälle näitamas ka Ühendriikide väliskaubanduslikud üldarvud käesoleva aasta augustikuu kohta (sissevedu tõusis \$ 79 miljonilt juulis \$ 91 miljonile augustikuu ja väljavedu ulatus \$ 109 miljonile võrreldes \$ 107 miljoniga juulikuus; võrreldes augustikuu andmetega 1931. a. kohta on selle aasta sissevedu \$ 76 miljoni ja väljavedu \$ 56 miljoni võrra väikesem), eriti aga kaupade sisseveo osas, sellest hoolimata, et väliskaubanduse alal riikide vahel maksvate kõrgete tollide ja muude kitsenduste tõttu seda tõusu nagu ei võinud oodatagi. Ka on viimastel kuudel järjekindlalt vähenemas äriettevõtete ja pankade likvideerimiste arv. Mõõduandev on siin usalduse kasv rahaasutiste vastu, mis oli mitmete pankrotilainete järele vahepeal lõõnud õige kõikumana.

Ehkki eelpool loeteldud tõusumärgid nii mõnelgi juhtumil avalduvad vaid sesoonse tõusu piirides, on seejuures siiski lohutav teada ka seda, et nad ometi on teravalt lahkuminevad kahe eelmise depressiooniaasta kogemustest, millal isegi sesoonsed tõusumõjud üldse ei suutnud pääseda esile.

Üldiselt tunnustatakse käesoleval momendil kõige tähtsamaks seda, et nüüd on möödumas rahaline paanika. Nii Ühendriikide kui ka rahvusvahelisel rahaturul on pääsnud võidule rahunev meeoleolu sellest ajast, millal valitsus ja keskpank olid annud uue töotuse, et Ühendriikide sisemist majanduskava organiseeritakse nii, et dollari väärtus selle all kuidagi ei kannata.

Paranemiskäik üldises majanduslikus seisukorras on suuresti ka sellest, kui võrd avaldavad mõju Ühendriikidele lahendust ootavad sise- ja välispoliitilised küsimused, nagu presidendivalimised, maailmasõja veteraanide, töötute ja tööstuste abistamine, ja mis teed käiakse riikidevaheliste tollitõkete ja võlgade ümberkorraldamisel.

See tõsiolu aga, et juba täna võis leida aset hindade tõus äärmiselt laostumise ja pankroti tasemeilt, niihästi väärtpaberite kui ka kaupade alal, on kõigiti paljutootavaid nähtusi.

Tollitoimingmaks kaubaproovidelt odavamaks.

Koda esitas märgukirja tariifinõukogule.

Posti-telegraafitariifi § 7 p. 1 (Riigi Teataja nr. 49 — 1930) alusel võetakse praegu välismaaliste saadetiste pealt tollitoimingmaksu 40 senti saadetiselt, vaatamata sellele, kas saadetis on suurem pakk või lihtne ümbrik. Harilikult saadetakse aga mitmesuguseid kaubaproove,

milliste rahaline väärtus on tähtsusetu, just paberist ümbrikes. Sääraste ümbrike pealt on 40-sendine toimingmaks liialt kõrge, mis teeb kaubaproovid nende sihtkohas kalliks, nii et adressaadid sageli loobuvad nende vastuvõtmisest. Kaubaproovid pole ometi kaup ja proovide saajal pole

vähimatki kindlustust selles, kas nende proovide järgi kaupa ennast saab müüa või mitte. Kuid sääraseid proove saadetakse mõnele ärimehel õige rohkesti, sageli mitu saadetist päevas, mistõttu kaubaproovide saamine tekitab võrdlemisi suuri kulusid. Pealegi ei ole ümbrikes tulnud saadetiste pealt praegu võetav toimingmaks — 40 senti — millegagi õigustatud, sest ametnik, kes säärase ümbrike sisu kontrollib, kulutab selle toimingu peale võrdlemisi üsna vähe aega. See-

parast oleks koja arvates 10-sendine toimingmaks säärase ümbrike pealt täiesti küllaldane, kuna aga suuremate postisaadetiste (näit. pakide) pealt võiks endiselt võtta 40 senti tollitoimingmaksu.

Arvestades neid asjaolusid esitas Kaubandus-tööstuskoda teedeministeeriumi tariifinõukogule märgukirja, milles palutakse viia läbi vastav saadetiste liigitus ja posti-telegraafitariifi § 7 p. 1 täiendada sellekohase lisapunktiga.

Metsamaterjaali väljaveost Belgiasse.

Meie konsuli kiri Antwerpenist.

Võimalusi meie metsamaterjaali väljaveoks Belgiasse on olemas ja isegi häid. Meie metsamaterjaali tuntakse seal. Tähtis on, et meie eksportöörid oma poolt püüaksid teha kõik, et kaup vastaks sealsetele turunõudele. Rõhku tuleb panna kvaliteedile ja eriti seal maksvaile nõudele kauba sortide kohta. On tingimata tarviline, et sortimata („unsorted“, inassortis) materjaal jõuaks siia kuivana ja puhtana (mitte sinisena jne.) ja et laudade seas ei oleks liig suurt protsenti IV järgu, s. t. liig okslikke, laudu. Tuleb hoolega valvata selle järele, et „unsorted“ materjaal ei oleks ladvast ja puusüdamest saetud. Belgia vajab ainult männilaudu ja -planke ning erineb ses mõttes täiesti Hollandist, kus vajatase ainult kuuselaudu ja -planke.

Siin tarvitavate mõõtude üksikloetelu on järgmine:

2½×7",	6½" & 6"
2×5",	
1×5",	4½" & 4"
¾×5",	4½" & 4"

ja kui võimalik, ¾×5", 4½" & 4".

IV järku võib olla järgmisi mõõde: 2½×7", 6½", 6", 5½" & 4" ja 2×5".

Teatud aastail tarvitatakse ka teisi mõõde, kuid praegu tuleb arvestada ainult ülalmainitud. Kandipinna suurus peab vähemalt 95% garanteeritud olema ja n. n. „flâche“ ei ole Belgias sugugi lubatud. Ka IV järgu juures tuleb hoiduda „flâche“i eest. Hinnad ei ole praegu kuigi soodsad, kuid on oodata peatset tõusu.

Hindade kui ka kõige muu informatsiooni saamiseks palume eksportööre pöörduda otse firma Paul Vrancken'i poole Brüsselis, 4, rue de l'Ecuyer. Fma P. Vrancken on Brüsselis tuntud kui parim agent metsamaterjaali müügis. Ta tegutseb peaaegaliselt Soome metsamaterjaali müügiga. Temaga on läbi räägitud meie metsamaterjaali müügi asjus ja on temalt ka kindel nõusolek saadud meie metsamaterjaali müügi teostamiseks. Soovitame meie eksportööridel otsekohe temaga ühendusse astuda ja, kui võimalik, ka meid vahetevahel asjast informeerida.

Asekonsul D. Treude.

Stresa konverents.

Stresa konverents, milline astus kokku 5. septembril, lõpetas oma tööd 20. septembril.

Nagu teada, oli Lausanne'i konverentsil mõõdunud juulis otsustatud kutsuda kokku ülemaailmne majanduslik ja rahanduslik konverents. Ülemaailmse konverentsi ootel ja selle ettevalmistamiseks otsustati moodustada kaks komisjoni: üks komisjon Georges Theunis'e eesistumisel — ida reparatsioonide küsimuse lahendamise ettevalmistamiseks — ja teine komisjon Georges Bonnet' eesistumisel — Kesk- ja Ida-Euroopa riikide majandusliku ülesehitamise ettevalmistamiseks.

Konverents Stresas oligi selle teise komisjoni kokkuastumiseks. Konverentsi poolt väljatöötatud sooviavaldused esitatakse Rahvasteliidu Euroopa uniooni uurimiskomisjonile.

Konverentsist võtsid osa 15 riigi delegatsioonid: Itaalia, Prantsusmaa, Inglismaa, Saksa, Hollandi, Belgia, Šveits, Austria, Tšehhoslovakkia, Poola, Rumeenia, Ungari, Bulgaaria, L.-Slaavia ja Greeka.

Itaalia peadelegaadiks oli senaator prof. De Michelis, Rahvusvahelise Põllumajandusliku Instituudi esimees, Prantsuse peadelegaadiks end. minister G. Bonnet, Inglise peadelegaadiks saadik

Prahas Addison, Saksa peadelegaadiks majandusministeeriumi direktor Posse, Austria peadelegaadiks kaubanduslepingute büroo juhataja Schuller, Šveitsi peadelegaadiks majandusliku departemangu juhataja Stucki. Konverentsi juhatas Prantsuse end. minister G. Bonnet, kes, nagu teada, juba Lausanne'i konverentsil oli valitud Kesk- ja Ida-Euroopa majandusliku ülesehitamise komisjoni esimeheks.

Eesti ei olnud konverentsile kutsutud. Lati oli saatnud Stresasse oma esindaja Rahvasteliidu juures, kes siin oma valitsuse nimel konverentsil juhatause poole pöördus palvega temale võimaldada konverentsi töödest võtta osa. Kuna konverentsist osavõtjad riigid olid määratud juba Lausanne'is, otsustas konverents palve eitavalt. Eriti seisis Läti esindaja konverentsile laskmise vastu saksa delegatsiooni juht Posse. Itaalia delegatsiooni juhi De Michelise ettepanekul lubas konverents Läti esindajal konverentsist osa võtta vaatlajana. Konverents jaotas oma tööd rahanduskomisjoni (Šveitsi prof. Bachmanni eesistumisel) ja majandus-agraarkomisjoni (konverentsi juhataja Benneti eesistumisel) vahel.

Rahanduskomisjoni poolt väljatöötatud ja konverentsi pleenumi poolt vastuvõetud sooviavaldused on järgmised:

Konverents konstateerides, et on võimatu seada üles programmi, mille kohaldamist kõigis tema osades võiks soovitada kõigile Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele, seab üles üldiste põhimõtetenä järgmised sooviavaldused:

1. riikide majapidamist piinlikult hoida tasakaalus;

2. krediidi keskasutustel ajada kindlat ja õiget raha- ja krediidipoliitikat;

3. riikide rahandus- ja majanduspoliitikat juhtida riigi elu kohaldamise sihis uutele elutingimustele, millised on loodud hindade langemisega ja kapitalide äratõmbumisega;

Lühiajaliste võlgade suhtes konverents soovib:

4. lühiajaliste võlgade küsimust lahendada otsekohese kontakti teel võlgnike ja võlausaldajate vahel;

5. võlgnikel alata võimalikult peatselt kapitalide progressiivset transfereerimist, seejuures võttes arvesse nende iseloomu ja kasutamist;

6. korraldada, et lühiajalisi kinnikülmanud väliskrediite võidaks kiiresti kasutada sisemaal niisama vabalt nagu rahvusvahelisi kapitalite;

Pikaajaliste võlgade suhtes konverents soovib:

7. et need võlgnikud, kel puudub võimalus maksa, püüaksid maksuküsimust lahendada eriliste kokkulepete teel oma võlausaldajatega, kes ainuüksi on kvalifitseeritud oma võlgnikele andma neid kergendusi, millised osutuvad tarvilisteks;

8. seejuures neile kokkulepetele, praeguse majandusliku depressiooni ajajärgul, anda ajutine iseloom;

9. et välisvõlausaldajaid koheldaks nii de jure kui ka de facto samuti kui rahvusvahelisi võlausaldajaid;

10. Konverents soovib abinõude käsile võtmist rahatagavarade loomiseks, kust Kesk- ja Ida-Euroopa riigid võiksid leida tarbekorral abi oma rahanduse normaaltasapinnal hoidmiseks. Selleks soovib konverents erilise fondi loomist; see fond aitaks nende riikide rahanduse saneerimisele ja usalduse uuesti jaluleseadmisele. Fond moodustatakse sissemaksudest kõigi kokkuleppega ühinenud riikide poolt ja tarvitatakse laenude andmiseks emissioonipankadele soodsa aja peale. Fondi loomisest osavõtu, fondi valitsemise ja teiste täidesaatva iseloomuga küsimuste kohta leiab konverents tarviliseks nende otsustamise jätta Euroopa uniooni uurimise komisjoni ülesandeks. Fondi valitsemiseks moodustatakse eriline komitee rahvusvahelise maksude panga juure baasil.

Majandus- ja agrar Komisjoni poolt väljatöötatud ja konverentsi pleenumi poolt vastuvõetud sooviavaldused on järgmised:

11. riikidel jätkata oma rahvusliku majanduse tugevdamist;

12. kaotada ära välisvaluutaga kauplemise kitsendused;

13. kujundada paremaks kaubaveo abinõud;

14. paremini kasutada Doonau sadamaid;

15. moodustada fond teravilja revaloriseerimiseks.

Konverentsi lõpuistungil Saksa peadelefaat Posse kriipsutas alla, et Saksa valitsuse arvamise järgi osutub bilateraalsete lepingute sõlmimise süsteem ainukeseks mõjuvaks abinõuks agrarriikidele nende saaduste müügi võimaldamiseks soodsate hindadega. Saksamaal ei olevat võimalik peale bilateraalsete lepingutega antud soodustuste anda muud abi rahaga või rahalise garantiiga. Lõpuks seletas Saksa peadelefaat, et Saksamaa seisukohalt teravilja valutariseerimine peab toimuma ainult Rumeenia, L.-Slaavia, Bulgaaria ja Ungari kasuks (jättes välja Poola).

(Läbirääkimistel toodud müüjate riikide andmete järgi teeb ülejääk (väljaveoks) käesoleva aasta maisi saagist Ungaris, Rumeenias, Poolas ja L.-Slaavias välja kokku 40 miljonit kvintaali. Peale maisi on suuremad raskused odra turustamisel. Nisu ülejääk on käesoleva aasta saagi järgi tunduvalt vähem kui eelmise aasta saagi järgi.)

Läbirääkimistel avaldati riikide esindjate poolt arvamisi majandusliku kriisi põhjuste kohta, eriti Kesk- ja Ida-Euroopa riikides.

Prantsuse delegatsiooni avaldatud arvamise järgi on majandusliku kriisi põhjusteks Kesk- ja Ida-Euroopa riikides järgmised kolm:

1. põllumajanduslike saaduste hindade suur langemine;

2. perturbatsioonid nende riikide majanduslikus vahekorras, misjuures ei tohi unustada, et mitmed neist riikidest olid varem seotud väga kitsaste majanduslike sidemetega;

3. väliskaubanduse bilansi passiivsus uutes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides, kuna just uued riigid, kel rahalised reservid puuduvad, peaksid omama, kui vähegi võimalik, aktiivse väliskaubanduse bilansi.

Abinõudena kriisist ülesaamiseks Kesk- ja Ida-Euroopa riikides mainis Prantsuse peadelefaat järgmist kolme teed:

1. teravilja ja teiste põllumajanduslike saaduste hindade tõstmine;

2. sisseveo ja väljaveo kitsenduste ärakaotamine;

3. abinõude leidmine passiivsete väliskaubanduse bilansside muutmiseks aktiivseiks.

Prantsuse delegatsioon kriipsutas alla, et uute laenu andmine Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele ei tooks mingit kasu: kogemused olevat näidanud, et vaatamata antud laenudele kriis ei olevat vähenenud.

Hollandi delegatsiooni arvamise järgi ei tuleks põllumajanduslikku kriisi Kesk- ja Ida-Euroopa riikides vaadelda isoleeritud probleemina, vaid arvesse tuleks võtta kogu kriis.

Tähtsaimaks tingimuseks paranemisele oleks usalduse tagasivõit ja usalduse võiks uuesti seada jalule ainult terve rahanduspoliitikaga ja riigi majapidamise igal hinnal tasakaalus hoidmisega. Ükski riik ei võivat praegu kriisist pääseda: kriisist ülesaamine riikides olenevat ainult nende rahanduspoliitikast.

Šveitsi delegatsiooni esimehe Stucki, Šveitsi majandusliku departemangu juhi, avalduste järgi olevat majanduslike probleemide, samuti rahvusvahelise kaubanduse, tõstmise probleemide lahendamiseks tarviline enne lahendada rahaprobleem.

Konverentsid Brüsselis ja Genfis olevat seda näidanud.

Käsitades Varssavi konverentsi tulemusi tähendas Stucki, et selle konverentsi esimene soovivaldus kontingentide süsteemi ärakaotamiseks ja vaba kaubavahetuse süsteemi maksmapanemiseks olevat formuleeritud liig vara või liig hilja. 1929. või 1930. aastal oleks veel võimalik olnud seda soovivaldust teostada, kuid praegu see olevat hilja: suurem hulk riikidest, kes kontingentide režiimi maksuma pannud, ei või temast enam loobuda.

Austria delegatsioon seletas, et Austria olevat valmis määrama preferentstolles teraviljale. Austria sissevedu olevat ligi kaks korda suurem väljaveost, nõnda et Austria väliskaubanduse passiviteet teeb välja 1 miljard šillingit aastas. Sarnase seisukorraga võib leppida ainult siis, kui Austria oleks rikas riik, kuid, ümberpöörult, Austria on teiste riikide võlgnik.

Majandus-agrarakomisjonile oli esitatud kolm kava (kõik kolm baseerusid preferentstariifide põhimõttel) põllumajanduslike saaduste revaloriseerimiseks — Itaalia, Prantsuse ja Saksa kavad.

Itaalia kava nägi ette erilise fondi loomise, sissemaksudega kõigi kokkuleppest osavõtjate riikide poolt. Sissemaksud olid nähtud ette teatavate koefitsientide järgi. Väljaveoks määratud kvantum oleks kalkuleeritud viimase kolme aasta keskmise väljaveo järgi. Kompensatsioonina oleksid Kesk- ja Ida-Euroopa riigid oma tollitariife alandanud tööstuslike saaduste jaoks.

Prantsuse kava oli esitatud konventsiooni näol. Kava nägi ette kolme põllumajandusliku saaduse — maisi, nisu ja rukki — revaloriseerimise. Kavas oli nähtud ette multilateraalsete lepingute sõlmimine. Preferentstollid oleksid saanud osaks riikidele, kes konventsiooniga oleksid ühinenud. Nagu Itaalia kavagi nägi ka Prantsuse oma ette tollitariifide alandamist Kesk- ja Ida-Euroopa riikides. Riigid, kel puudub sisseveotoll teraviljale, oleksid pidanud selle seadma sisse, et oleks võimalik olnud preferentstolles määrata. See oleks käinud Inglise, Belgia, Hollandi ja Šveitsi kohta. Komisjon asukohaga Genfis oleks teravilja kontingendid määranud kindlaks.

Kolmas, Saksamaa kava, oli seatud kokku ka konventsiooni näol ja nägi ette lepingute sõlmimise Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia ja Tšehhoslovakkia kui teravilja sissevedavate riikidega ühelt poolt ja Bulgaaria, Ungari, L.-Slaavia ja Rumeenia kui teravilja väljavedavate riikidega teiselt poolt. Kavas oli nähtud ette preferentstollide maksmapanemine.

Tähtsaimaks konverentsi tulemuseks oli seega kahe erilise fondi loomise tarviliseks tunnisi-

tamine: üks fond Kesk- ja Ida-Euroopa rahanduse normaliseerimiseks ja teine — nende riikide teravilja revaloriseerimiseks.

Konverentsi lõppistungil väljendatud avalduste järgi on kõik konverentsist osavõtjad riigid valmis võtma osa rahanduse normaliseerimise fondi moodustamisest, kuna teravilja revaloriseerimise fondi loomisest esijoones võtavad osa riigid, kel on seatud sisse sisseveotollid teraviljale; riikide osavõtt selle fondi loomisest, kel sisseveotoll

teraviljalt puudub (Inglismaa, Belgia, Hollandi, Šveits), on veel küsitav.

Itaalia ajakirjandus, valitsuse poolt antud direktiivide järgi, võttes arvesse, et konverents astus kokku Itaalia territooriumil, ei toonud mingisuguseid kommentaare ja arvustusi konverentsi tööde kohta. Konverentsi tulemuste kohta avaldab Itaalia ajakirjandus rahulolekut, kriipsutades alla, et konverents ei oleks võinud midagi rohkem anda, eriti arvestades raskusi, millega tuli võidelda.

Koja Teataja kirjavahetus.

Arvete tasumisest kuldkrooni või dollari alusel.

Küsimus: Palun lahkesti teatada, kas on kaupmehel lubatud sisemaa arvetele kirjutada märget: „Arve tasumine sünnib kuldkrooni alusel, s. o. $\frac{100}{248}$ gr. kulda. Kursi alus — 1 dollar = 3,76 Ekr.“ Olen kuulnud, et see on seadusega keeldud. Kas on lugu tõepoolest nii? H. J.

Vastus: Seadus ei sisalda eeskirja, mis keelaks märkida arvetele „Arvete tasumine sünnib kuldkrooni alusel, s. o. $\frac{100}{248}$ gr. kulda“. Loeme aga vajalikeks lisada juure, et säärase tingimuste jõu ja tähtsuse kohta lähevad juristide arvamisest lahku, nimelt väidetakse — ja mitte ilma põhjuseta — et säärane tingimus ei paku suuremat kursi kindlustust kui see, mis rahaseaduses on ette nähtud.

Mis puutub arve tingimustesse: „Kursialus — 1 dollar = 3,76 Ekr.“, siis ei ole see tingimus meie arvates karistuse ähvardusel keeldud, kuid on samuti vaieldav ja kahtlane, kas ja mil määral see tingimus müüjat kindlustab.

K. S.

Kas kinnisvarade ja muude müükide sobitajad (vahemehed) kuuluvad ärimaksu alla.

Meil töötab terve rida isikuid, kes kinnisvarasid enda peale müüa võtavad ja ostude-müükide juures talitavad vahemeestena. Sääraseid vahetalitajad ei lunasta harilikult mingit äritunnistust, kuna üldiselt arvatakse, et ostude-müükide sobitamine (vahemeheks olemine) ei kuulu ärimaksu alla.

Säärane arvamine on ekslik.

Otsemaksude sead. § 449 lisa II nimek. III jao p. 6 järgi peavad III järgu kauband. äritunnistuse lunastama isiklikud agendid, vaatamata sellele, kas neil agentidel on ladusid või büroosid. Põhiärimaksu lunastamise tingimuseks ei ole sugugi vajaline, et isiklik agent peaks oma nimel ja riisikol ostma kinnisvarasid ja müüma edasi, nagu seda sageli ekslikult arvatakse, vaid ots. maks. sead. § 449 lisa II nimek. III j. p. 6 täpse mõiste järgi peab äritunnistuse lunastama iga isik, kes elukutseliselt äriilmas üldse teotseb vahemehena.

(Riigikohtu adm.-osak. toiming 3. okt. 1930.)

R. B.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja III sektiooni täiskogu koosolekult.

10. oktoobril s. a. pidas koja III sektiooni (väikekaubandus) oma täiskogu koosolekut. Muuseas kanti ette sektiooni tegevuse ülevaade möödunud kolmveerand aasta eest. Sektsioon on koostanud omavahelise abiandmise ja matusekassa normaalpõhikirjad ja on neid vajadust mööda le-

vitanud väikekaupmeeste seltsidele. 1932./33. a. keskmiste kasuprotsendi normide läbivaatamisest on sektioon võtnud osa. Samuti on sektioon püüdnud tervendada meie desorganiseeritud üksikkaubandust, võideldes ebaseaduslike võistlusvõtete vastu äritegevuse alal. Edasi on sektioon võidelnud vab. val. kavatsuste vastu, trahvida kaupmehi hangeldamise ja liiakasuvõtmise vastu võitlemise määruse alusel. On koostatud seadus-

eelnõu äride liigrohkuse vastu võitlemiseks. Sektsiooni kaasaaitamisel on kaotatud raudtee eriveotariif nr. 80, mis võimaldas ühisustele kuuluvaile vagun-poodidele suuri soodustusi. Sektsioon on koja juhatusel kaudu esinenud märgukirjaga äride telefonitariifi alandamise kohta, samuti on ka vaieldud ühistapamajade monopolisti seisukorda asetamise vastu riigi- ja omavalitsusasutiste lihaga varustamisega.

Mis puutub koja 1933. aasta eelarvesse, siis otsustati panna ette määrata koja heaks võetav maksuprotsent säärane, et see kataks vaid koja 1933. a. eelarve kulude osa, ilma et saadaks eelarve-aastaga nimetamisväärsemat juurekasvu koja tagavarasummades; ühtlasi tunnustati soovitatavaks eelarve kulude osas teostada kokkuhoiu tähe all mõningaid ümberkorraldusi.

Edasi juhti koosolekul tähelepanu väärnähtustele, mis pidurdavad meie sisekaubanduslikku tegevust. Eriti sõeluti koolikooperatiivide küsimust, kuna koolikooperatiivid osutuvad suuriks võistlejaks kohapealseile äriettevõtetele, sest kooperatiivid kasutavad tasuta kooliruumi, riigile aga ei maksa makse. Otsustati astuda energilisi samme kaupmeeste ametalalise tegevuse kaitseks ja kõrvaldada sääraseid väärnähtused, mis ajajooksul endale juba kipuvad võtma eluõiguse.

Krohvmattide laadimise normid Tallinna sadamas.

Kaubandus-tööstuskoja sadama- ja merekaubanduse komisjonis töötati välja ja kinnitati koja juhatusel krohvmattide laadimise normid Tallinna sadamas, mille kohta seni normid olid registreerimata.

Nüüdsest peale tuleb krohvlüüstude ja -mattide laadimise normina Tallinna sadamas võtta: suvel 18 std. ja talvel 15 std. päeva ja luugi kohta.

Laeva vintsimeeste palkamise küsimus.

Mõned laevakontorid pöördusid koja poole järelepärimistega, kes peab maksma vintsimeeste tasud juhtumil, kui charteri järgi laeva vastuvõtjal või laadijal tuleb kindlaksmääratud hinna eest laeva lossida või laadida ja charteris on lepitud kokku, et laev peab andma oma vintsimehed. Sadama- ja merekaubanduse komisjon, kes küsimust kaalus, tuli järgmisele otsusele:

Juhtumil, kui laeval ei leidu eesti keelt valitsevaid vintsimehi, palgatakse viimased stevidooride poolt, kuid vintsimehe tasu maksab laev.

Äride register oktoobrikuu esimesel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Ferdinand Antsi, Toolamaa v., Leevaku k., toiduainetekauplus.
2. Teodor Aunin, Tõrva, Valga 1, liha-kauplus.
3. Johan Bachmann, Tallinn, Nelgi 1, lihakauplus.
4. Artur Bader, Tallinn, Maneesi 4, koloniaal- ja piimakauplus.
5. Haim Citron, toornaha ümbertöötamise tööstus, Tallinn, Tulika tän., endises Mayer'i vabrikus.
6. Adele Ebermann, Tallinn, Kopli 56, toiduainetekauplus.
7. Paul Friedemann, Tallinn, Lembitu 7, toiduainetekauplus.
8. Fotoäri „Sport Film“ Nechemia Glikman ja Judels Hirschberg, Tartu, Rüütli 1, täisühing, osakapital Kr. 60.—
9. Priidik Hammermann, Vaikna v., segakauplus.
10. Edgar Heimberg, pudukauplus, Ranu vald.
11. Taube Hell, Tallinn, Viru 13—4, mütsitööstus.
12. Hendel ja Wildenberg, Tallinn, Vooimehe 3, keemia-tehniline tööstus; täisühing, täisosanikud Wolfgang Hendel ja Walter Wildenberg, osakapital Kr. 1.000.—
13. Herde & Kaiva, Tallinn, Loode 1-a, toiduainete- ja piimakauplus; täisühing, täisosanikud Rosalie Herde ja Minna Kaiva, osakapital Kr. 500.—
14. Aline Hinze, Nõmme, Ülemiste 1, toiduainete- ja piimakauplus.
15. Evdokia Ivanov, Narva, VII Peetri 6, toiduainetekauplus.
16. Tamara Ivanovsky, Haapsalu, Karja 21, kübaratööstus.
17. M. Jakobson & Ko., Tallinn, Vene 6, juuksetööstus; täisühing, täisosanikud Mihkel Jakobson ja Elisabeth Jakobson, osakapital Kr. 250.—
18. Adu Juhanson, Laeva v., Kesk k., ehitustööde ettevõtte.
19. Eugenie Järjeva, Võru, Jüri 16-a, pagariäri.
20. Proviisor Johan Kaart'i apteek, Mustla al., Tarvastu v.

21. Kaubandus- ja tööstus-osaühisus „Kalandus“, Tallinn, Rööüti 2—2, heeringate püük ja müük; juhatause liikmed Jakob Jürison, Theodor Liimann, Mihkel Kolumbus, Aleksander Inkapööl, Gustav Kilo, prokurist Tõnis Ventser. Põhikapital Kr. 100.000.—
22. Valmisriieteäri „Moela“ Haim Karschenstein, Tallinn, Harju 34.
23. August Keskel, Tallinn, Laadaplats 144, riidekauplus; prokuristid Johannes Janson ja Liina Janson.
24. Maali Keskel, Tallinn, Laadaplats 121, kodumaa riidekauplus.
25. Karbitööstus „Raudkarp“ Alfred Klask-Glass, Tallinn, Väike-Tartu mnt. 29.
26. Erika Kolk, Nõmme, Raudtee 13, pudukauplus.
27. Selma Kolk „Bellaccord Electro“, Tallinn, Lai 38, heliplaatide valmistamine.
28. Johannes Kolling, Tallinn, Graniidi 23, lihakauplus.
29. Elisabeth Konsa, Narva, Kiriku 17, toiduainete- ja piimakauplus.
30. Agei Kudrjavtsev, Tallinn, Kopli 2, pudukauplus; prokurist Maria Maripuu.
31. Anna Kurvits, Pangodi v., Peedu, toiduainetekauplus.
32. Sophie Kõll, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 12, rohu- ja värvikauplus.
33. Hilda Laasberg, Tallinn, Bekkeri tehas 31, toiduainetekauplus.
34. Voidemar Lapp, Tartu, Raekoja 56, loomaliha ost ja müük.
35. Otto Laurberg, Jahuveski, Roela v.
36. Johannes Lillast, Tartu, Vladimiri 17, toiduainete- ja piimakauplus.
37. Aleksander Lindlom, Tallinn, Madara 6, lihakauplus.
38. Munapunkt Friedrich Lorenzsonn, Tallinn, Estonia pst. 17.
39. Selma Läänson, toiduainetekauplus, Elva, Kesk 25-a.
40. Pauline Mandel, toiduainete- ja piimakauplus, Tartu, Tammekuru 3-a.
41. Johannes Matkovsky, Tartu, Promenadi 8, käsitöö- ja kunstlilledäri.
42. Aleksandra Morin, Tallinn, Peeter-Süda 18, koloniaalkauplus.
43. Ida Mägi — Kiviõli raudteejaama einelaud, Erra v.
44. Ida Mõttus, Tartu, Võru 110, liha- ja vorstikauplus.
45. Olga Noormets, liha- ja vorstikauplus, Tartu, Võru 35.
46. Helene Pavel, Tallinn, Niidi 6, toiduainetekauplus.
47. Alvine Piile, Tallinn, Luha 22, toiduainetekauplus.
48. Anton Päss, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 40, toiduainetekauplus.
49. Johanna Remmers, Tallinn, Tatari 22, kübaraäri.
50. Marie Rõigas, Antsla, Jaama 1, segakauplus.
51. Juhan Rõõm, Tartu, Võru 57, koloniaal- ja segääri.
52. Kino „Skala“ Lina Sagorsky, Kuresaare, Tolli 25.
53. Viktor Sarap, täpentiini- ja männitõrvatööstus, Pala v.
54. Evald Silla, Rakvere, Pikk 26, pagariäri.
55. Katty Soo, Tartu, Kivi 58, toiduainete- ja piimakauplus.
56. Elisabet Steinberg, Tartu, Lao 7, toiduainete- ja piimakauplus.
57. Andrei Stern'i naisterahva valmisriiete tööstus, Tallinn, Harju 29—5.
58. Martha Sukamägi, Nõmme, Suur-Pärnu mnt. 111, toiduainetekauplus.
59. Johanna Timmermann, kübaraäri, Tartu, Aleksandri 7.
60. Anna Uibo, Võru, Jüri 56, toiduainete- kauplus.
61. Karl Ullay, Nõmme, Apteegi 12, isiklik agent (mitmesugune kaup).
62. Karl Vassar, naha- ja nõõrikauplus, Valga, Kesk 20.
63. Otto Vealaks, Rakvere, Vaksali 30, pagariäri.
64. Aliide Viiporn, Pärnu, Jänesselja 1, koloniaalkauplus.

Registreeritud muudatused:

1. Vilhelmine Alver jätkab äritegevust avades Tallinnas, Suur-Tartu mnt. 22 toiduainetekaupluse.
2. Karlo Amtmann lõpetanud Narva-Jõesuus Vabaduse 26 asunud kirjutustarvete- kaupluse ja avanud Rakveres, Lai 3, sama- suguse kaupluse.
3. Elvine Anissimov üle viinud jalanõu- dekaupluse Pikalt tänavalt 17 Jaama 10, Tapal.
4. Aleksander Chasan üle viinud mütsi-, pudu- ja valmisriietekaupluse Tapalt, Pikk 14, Rakveresse, Tallinna 27.

5. Koloniaalkauplus V. Galaktionov ja I. Isotov, Narva Uusliin 92/94, surma läbi lahkunud täisosaniku Vassili Galaktionovi asemele astunud täisosanikuna Anna Galaktionov.
 6. Edmund Johanson lõpetas Tallinnas, Suur-Pärnu mnt. 40 asunud toiduainetekaupluse, peab edasi samasugust kauplust Tallinnas, Suur-Pärnu mnt. 31.
 7. Meier Judeikin, Võru, Vabriku 6, met-satööstus ja -kaubandus, kustunud Johannes Arakas'e prokuura.
 8. Jaan Jürvetson üle viinud talurahvatarvete kaupluse Suigu vallast Velise valda, Manni külla.
 9. Marie Klavin, Tallinn, Uus-Sadama 8, koloniaalkauplus, prokuura (piiratud) antud Hermann Reimann'ile.
 10. August Klein jätkab äritegevust avades Tallinnas, Kanarbiku 7, lihakaupluse.
 11. Linda Kunder jätkab äritegevust avades Tallinnas, Heeringa 17, lihakaupluse.
 12. Paul Kunerth üle viinud agentuurkontori Rataskaevu tänavalt 18/20 Suur-Tatari tänavale 15—3, Tallinnas.
 13. Agentuur-komisjonikontor „R. Kuusner & Ko.“, Tallinn, Suur-Karja 7—4, firma nimetus muudetud järgmiselt: „Import-eksport agentuur R. Kuusner & Ko.“. Avatud Tallinnas, Suur-Tartu mnt. 5, raua- ja ehitustarvete ladu.
 14. Jaan Känd lõpetas Tallinnas, Mardi 12 asunud lihakaupluse ning jätkab äritegevust avades lihakaupluse Tallinnas, Härjapea 3-a.
 15. Jaan Laiande jätkab äritegevust avades Tallinnas, Lille 3, toiduainete- ja piima-kaupluse.
 16. Hilda Lass jätkab äritegevust avades Tallinnas, Lutri 13, toiduainete- ja piima-kaupluse.
 17. Jaan Laur jätkab äritegevust avades Tallinnas, Valgevase 8-a, lihakaupluse.
 18. Hermann Liiva üle viinud lihakaupluse Kanarbiku tänavalt 8 Lutri 34, Tallinnas.
 19. Alma Lohuaru jätkab äritegevust avades Tartus, Veski 5-a, koloniaal- ja toiduainetekaupluse; prokurist Johannes Lohuaru.
 20. Maksujõuetuks tunnistatud François Mathieu konkursivalitsus kinnitatud koosseisus: esimees vann. adv. Paul Hirsch, liikmed: vann. adv. K. Schwartz ja vann. adv. B. Maydell. Konkursivalitsuse asukoht: Müürivahe 17—1, Tallinn.
 21. Voldemar Pihlakas üle viinud toiduainetekaupluse Narva maanteelt 22 Suur-Tartu maanteele 20, Tallinnas.
 22. Anni Pihlik avanud Tapal, Jaama 5, valmiskleitide ja pesuäri (varem registreeritud naisterahvariite tööstus).
 23. Dimitri Polin jätkab äritegevust avades Tartus, Fortuna 53, loomaliha ostu- ja müügiäri.
 24. Meeta Rebinits, Kuremaa v., vesiveski, prokuura antud Jaan Rebinits'ile.
 25. Aleksander Saarmann avanud Haapsalus, Posti 27, kompvekitööstuse (peab edasi Haapsalus, Posti 27, toiduainetekauplust).
 26. Oskar Sarv, Tallinn, Lai 4, tubakakauplus, firma nimetus muudetud järgmiselt „Tubakakauplus Kasulik O. Sarv“.
 27. Karl Suits üle viinud lima- ja viljakaupluse Jaama tänavalt 99 samale tänavale 101, Tartus.
 28. Oskar Valdson avanud Tallinnas, Suur-Tartu mnt. 37, praakjalanõudekaupluse (varem registreeritud jalanõudetööstus ja -kauplus, Tallinnas).
- Tegevuse lõpetamine registreeritud:**
1. August Breivel, Tallinn, Õle 13, lihakauplus.
 2. Amanda Engmann, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 24, lukusepatöökoda.
 3. Ida Ferdinandova, Tallinn, Heeringa 17, lihakauplus.
 4. Vennad Goldmann, Tallinn, Maakri 6, pudukaubaladu.
 5. Lydia Golubeva, Järvakandi, toiduainetekauplus.
 6. Minna Hanson, Tallinn, Peeter-Süda 18, koloniaalkauplus.
 7. Nikolai Johanson, Tallinn, Vana-Viru 3, toiduainetekauplus.
 8. Jakob Kanger, Tartu, Vladimiri 17, toiduainete- ja piimakauplus.
 9. Kohvik „Salme“ Elise Kinkar, Tallinn, Viru 6.
 10. Anna Kiss, Tartu, Riia 22-a, rohu- ja värvikauplus.
 11. Villem Kiviall, Tallinn, Koidu 80, lihakauplus.
 12. Simon Kofkin, Lihula, riide- ja valmisriieteäri.
 13. Alide Kreutzberg, Tallinn, Maneeži 4, toiduainetekauplus.

14. Eduard Krusten, Tallinn, Vana-Posti 6, antiikasjadekauplus.
 15. Karl Kõll, Tallinn, Suur-Pärnu mnt. 12, rohu- ja värvikauplus.
 16. Leida Lassur, Tallinn, Tatari 22, kübaraäri.
 17. Anna Laur, Valga, Lai 49, toiduainete-kauplus.
 18. Liidia Lumi, Rae v., Aruküla, toiduainete-kauplus.
 19. Marie Mensbier, Tallinn, Vene 6, juuksetööstus.
 20. Leontiine Meriniit, Tallinn, Kullasepa 13, pudukauplus.
 21. Kino „Koit“ Hans Mildeberg, Tallinn, Paldiski mnt. 25.
 22. Ferdinand Pettai, Tallinn, Kopli 2, pudukauplus.
 23. Gustav Rudi, Narva-Jõesuu, Vabaduse 22, pudukauplus.
 24. Rudolf Tamberg, Tallinn, Narva mnt. 37, liha- ja vorstikauplus.
 25. Mart Treikelder, Tallinn, Vilmsi 23, vorstitööstus.
 26. Anna Trull, Tartu, Jaama 33, toiduainete- ja piimakauplus.
 27. Aleksander Urbanik, Tallinn, Koidu 68, lihakauplus.
 28. Teadete- ja detektiivbüroo Joh. Valkenklaui, Tallinn, Pikk 46.
 29. Arnold Vilde, Tallinn, Oskari 53, toiduainete-kauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepinguid.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Tomberg, Otto ja tema abikaasa Alide-Pauline	15. III 32.	R. T. lisa 7.X32.Nr.79.	Järvamaal, Ambla v.
Miitau, Jakob Kristjani p. ja tema abikaasa Maria Mardi t.	5. VII 32.	„	Narvas, Posti tän. 67.
Seppel, Mihkel ja tema abikaasa Anna, sünd. Juhe	10. IX 32.	11. X 32. Nr. 80.	Tallinnas, Paljassaare 27.
Laes, Vladimir ja Jürgenson, Hermine-Alise . .	12. IX 32.	„	„ Majaka 19.
Müürisepp, Jakob Jakobi p. ja tema abikaasa Hilda-Johanna	14. IX 32.	„	Läänemaal, Haimre v.
Solo, Rudolf Ado p. ja tema abikaasa Melanie Ado t.	14. IX 32.	„	Tallinnas, Kristiine 9--2.
Mühlbach, Gustav Jakobi p. ja tema abikaasa Nelli Reinu t.	15. IX 32.	„	Nõmmel, Pihlaka 23.
Povar, Evald Hindreku p. ja tema abikaasa Elfriede Jakobi t.	14. IX 32.	„	Tallinnas, Raua 9--12.
Pingell, Adolf-Alfred ja Leuzinger, Jenny-Julie-Olga	14. IX 32.	„	Nõmmel, Harku 10.
Konno, Ado Tomase p. ja tema abikaasa Vera Mardi t.	20. VII 32.	R. T. lisa 14.X32.Nr.81.	Virumaal, Vaivaras.
Allapert, August Jaani p. ja tema abikaasa Emilie Danieli t.	21. IX 32.	R. T. lisa 18.X32.Nr.82.	Tallinnas, Kentmanni 30/15.
Jakobson, Aleksander Jüri p. ja tema abik. Leontine Mihkli t.	5. IX 32.	„	Tartus, Raekoja 15.
Sisask, August Hansu p. ja Jenny Karli t. Tamm	23. VIII 32.	„	Kambja vald.
Kiigajaan, Jüri ja tema abikaasa Elisabet Jaani t.	15. VIII 32.	„	Pärnumaal, Kihnu v
Strömme, Johannes ja Bretter, Alvine, sünd. Holm	9. VI 32.	„	Esna vald.
Paulmann, Johannes ja tema abikaasa Marie-Rosalie	2. IX 32.	„	Tapal, Pikk 21.
Olev, Reinhold Reinu p. ja tema abikaasa Vanda, Emmanueli t.	13. VIII 32.	„	Narvas, Tuleviku 10.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Kartulituru seisukord.

Kartulisaak ja -turg Soomes.

Kartulivõtmine on nüüd juba lõpmas. Käesoleva aasta saagi kohta on põllumajanduse katsejaamas kartulikasvatuse alal tegutsev eriteadlane dr. Hilli seletanud, et saak tuleb vähem kui 1931. aastal. Lõuna-Soomes on kartulikasvamist takistanud põud, kuid veel rohkem kahju on teinud ja teeb veelgi kartulitõbi (peruna rutto). Tõbised kartulid ei säili hästi talvel, nende mädanemisprotsent võib tõusta suuremaks kui kunagi enne. 1927. a. tegi kartulitõbi Soomes kahju 150 milj. smk. eest. Et tänava kartulitõbi veel rohkem on levinud, arvestab dr. Hill võimalikku kahju mädanemisest säilituskohtades 200 milj. smk. peale. Kui kartulitaud levib endiselt, võib tegelik toodang külvipinna laienemisele vaatamata aastast aastasse langeda.

On kuulda, et kartulihinnad tõusevad. Helsingi turul nõutakse juba 3,50 kuni 4 smk. liitri eest, s. a. väljamüügi hind. Kuid samal ajal kuuleme, et pikemaid hankelepinguid tehakse juba en gros maksetakse niisama palju nagu Helsingi turul väikemüügil. Nii on Porvoo piiritusetehas teinud mõnekuise hankelepingu 65 smk. hekto eest, s. o. peagu 1 smk. kilost. Meie rahas teeb see välja ametliku kursiga 5,5 senti. Et toll Eesti kartulitelt on 30 penni, s. o. 1,65 senti, siis võiks Eesti kartuli eest Soome turul praeguste en-gros-hindade nivoo juures saada 3,85 senti kilost. Kui arvesse võtta Eesti praegusi hindu, 130 senti kvintaal, s. o. 2,6 senti kg, siis peaks juba saama Eesti kartuleid Soomes müüa. Praegu ei ole aga veel meie arvates õige moment kartuliekspordi algamiseks Soome, kuna väljamüügihinnad ei ole siin veel en-gros-hindadega tasakaalus. Seda nähtust tuleb seletada sellega, et vähemad kartulikasvatavad, kel puuduvad talvehoiukohad, püüavad oma kaubast saada lahti ja müüvad kartuleid odavamini turul; müüakse kiiresti ka kartulitaudi pärast kartes kauba rikkiminekut. Kaupmehed arvavad aga, et talvepoole kartulihinnad tõusevad, seepärast — nähes ette hinna tõusu — maksetakse en-gros-hankelepinguis kõrgemat hinda. Praeguse turukonjunktuuri juures paistab igatahes tõenäolisena, et talvel osutub võimalikuks meie kartuleid Soome eksporteerida.

Kartuliturg ja -hinnad Rootsis.

Meie saadik Stokholmis teatab: Kõnelesin meie kartuli suurema importööriga Rootsis väl-

javaadetest meie kartuli mahutamiseks siinsele turule ja kuulsin, et selle asjatundja arvamisel sügise jooksul siia kartuleid ei saa müüa. Mis kevadepoole sünnib, olevat raske öelda. Arvata-vasti ei vajata ka siis nimetamisväärsel arvul välismaa kaupa. Omamaa saak olevat haruldast hea ja katvat vististi kogu tarviduse.

Läinud nädalal noteeriti Stokholmis: 1. sort Kr. 5,50, Norrköpingis: 1. sorti Kr. 4,75, Skänes: 1. sort — Kr. 4.—.

Kartuliturg ja -hinnad Norras.

Viimaseil andmeil on Norra kartulisaak 106% keskmisest. Läinud nädalal noteeriti Oslos: 100 kg 3,5 kuni 4,0 kr.

Kartulikontingendid Prantsusmaal.

1. oktoobril avaldatud dekreediga on määratud kindlaks kartulikontingendid üksikute maa-de järgi käesoleva aasta viimse veerandi jaoks. Kontingendid on määratud iga kuu kümne päeva kohta, samuti on kirjutatud ette tollipunktid, mille kaudu sissevedu on lubatud.

Kokku lubatakse sisse vedada oktoobris 2850 kv., novembris 12.100 kv., detsembris 3600 kv. Eestist on sissevedu lubatud vaid detsembris, 60 kv. dekaadis või 180 kv. kokku Kehl'i tollipunkti kaudu. Meie saatkond Pariisis on astunud samme, et sissevedu lubatakse Kehl'i asemel mere kaudu Havrei'st ja Dunkerque'ist.

Sügisel ei ole Eesti kartulil kunagi müügi-võimalusi olnud; hinnad on siinsel turul harilikult liig madalad. 1930. aasta detsembrikuus tuli vähene saadeti katseks, seetõttu siis ka see vähene kontingent detsembris. Kartuli sissevedu on üldse keeldud Saksast, Britist, Hollandist, Belgiast ja Hispaaniast.

Kartulitolli tõstmine ja hindade kindlustamine Šveitsis.

Toll kartulitelt, mis seni oli 4 fr. kv., tõsteti 30. septembril 2 fr. võrra. Sellega tahtakse kindlustada kartulikasvatajaile hinda 8,50 franki 100-lt kilolt.

Stokholmi ärimees otsib ühendust eesti firmadega.

Rootsi ärimees Ragnar Molin, Stockholm, St. Eriksplan 17, palub juhtida tema peale nende

eesti ettevõtjate tähelepanu, kes sooviksid leida endale esindaja Rootsisis. Referentse võiks tema kohta küsida firmadelt Artur Tanghe Antwerpenis ja Helge Drangel Stokholmis.

Tolliteateid.

Inglise tollikorraldused.

Inglise tollivalitsus on annud järgmise selektuse:

Tolliladudes peetavalt kaupadelt võetakse see toll, mis on maksev tegeliku laost väljavõtmise päeval.

Peaks toll olema sisse makstud juba varem, kaup aga tegelikult jäänud välja võtmata, siis maksab uus toll ja kauba omanik on kohustatud kauba väljavõtmisel tasuma tollivahe.

Uus tollitariif Poolas.

Poolas hakkab maksma uus tollitariif 11. oktoobril 1933. a.

Selle tariifiga on tõstetud tolli värskete kalale 100% võrra.

Maksudevalitsuse direktori ringkiri nr. 226.

I.

Täienduseks ringkirjadele 84 ja 97 — 1930/31. a. teatakse, et Poolasse veetavate kaupade kohta päritolutunnistusi välja andma on õigustatud ka Saare tolliinspektor.

Õiendus: Kaub.-tööstusosakonna kiri 13. X 32. a. nr. 10591-K.

II.

Maksudevalitsuse andmeil on leidnud aset juhtumid, kus reisijaile üle piiri tulekul on esi-

tatud küsimus, kas neil on kaasas tollile alluvaid või sisseveoks keeldud kaup. Arusaamatuste ärahoidmiseks juhin tähelepanu, et küsimuse esitamisel ei tule tarvitada sõna „kaupu“, vaid sõna „asju“ (t. s. §§ 17 ja 18).

III.

Avaldatakse teadmiseks tollipeakomitee otsus 8. IX s. a. nr. 238.

Tollipeakomitee tunnistas:

I. A. Sisseveotariifis.

Elektrikella nupud ühenduses bakeliidist siltidega korterinumbril või korteriomaniiku nime paigutamiseks t.-t. § 169 p. 3 alla kuuluvaks järgmistel põhjustel:

Kõne all olev kaup kujutab enesest elektrikella nuppe ühenduses bakeliidist siltidega korterinumbril või korteriomaniiku nime paigutamiseks. Peaosa on siin kellanupud, kuna sildid on kõrvalise tähtsusega, sest et neid ei tarvitata ilma kellanuputa. Elektrikella nuppe ei saa nimetada lülitajaiks, mis t.-t. § 169 p. 5 on ette nähtud, vaid neid tuleb lugeda signaliseerimisaparadi osadeks ja t.-t. § 169 p. 3 järgi tollida t.-t. § 169 p. 7 märkus 1 põhjal.

Alla kirj. direktor H. Kukk.

Tolliasjade juhataja P. Poom.

Toiduainete turg.

London.	
Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 225 kg.	
Northern Manitoba sh	26/10 ¹ / ₂
Hard Winter "	—
Rosario Santa "	25/6
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela = 127 kg.	
Manitoba £	
Austraalia "	
Kansas "	
Odrad, Kanada nr. 3, kaal —	
370 Ingl. naela = 170 kg. . . sh.	19/1 ¹ / ₂
California, kaal — 424 Ingl. naela = 192 kg. "	26/9
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela = 145 kg.	
La Plata sh.	18/8
Canada nr. 2 "	18/8

Linad, cif. per tn.	
Riga Livonian Z. K. £	48/10—49/0
Pärnu H. D. "	46/10—47/0
Slanetz U/A Medium "	—
Bacon, kaal 112 Ingl. naela	
Iiri sh	72 0
Daani "	50.0—52.0
Hollandi "	40.0—43.0
Munad, — 120 tk.	
Inglise "	17.3—18.3
Daani "	14.6—16.0
Võl, per cwt. (50 kg.)	
Daani "	116—118
Läti "	—
Leedu "	—
Eesti "	—
Siberi "	88—90
Austraalia "	98—101
Uus-Meremaa "	102—110

		100 kg.	Kroonid.			Kroonid.
A/S. Rotermanni teh.						
Jahu: rukki		"	15.40—16.00	Koks, kütte	1000 kg.	55.00
" p ül		"	27.60	Küteturvas (riigi turbatööst.)	"	9.50
" nisu, pehme — sõre		"	26.50—46.60	Põlevkivi, I-a, fr. ladu Tallinn,		
Nisu, Eesti,		"	17.—21.—	netto	"	5.50
" külvi, suvi "Rubin"		"	—	" I-b, " " "	"	4.90
Rukis, Eesti, riigihind		"	14.—	" II s. " " "	"	4.00
Kaerad, toidu, Eesti		"	9.50—10.—	" III s. " " "	"	2.20
" Vene		"	—	Toorõli, fr. ladu Tallinn, netto 100 kg.	"	6.25
Odrad, õlle, Eesti		"	15.——16.—	Raskeõli " " "	"	9.25
" toidu, Eesti		"	12.——14.—	Estobituumen A, B, C tünnid. br.	"	9.75
Herned, peluskid, külvi		"	—	" D. E. (pigi) " "	"	9.75
Vikid		"	—	Katuselakk, " " "	"	10.00
Ristikhein, punane, siberi, külvi		"	—	Fenolaat, tünnides, netto " "	"	8.75
" punane, läti, külvi		"	—	Karbolineum "Estokarbolineum"		
Riis, Burma II		"	44.00—45.00	" A & B, netto " "	"	14.75
Kartulid, eksport		"	—	"Estokarbolineum" C, netto " "	"	12.75
" tarklisevabrikud		"	1.30—	Raualak, tünnides, netto " "	"	20.75
Kartulitärklis "Supérieur"		"	25.00	Imbutusõli A, netto, tünnides " "	"	8.75
Stirup, kartuli, 420/0		"	30.00	" B " " " "	"	8.00
Glükoos		"	28.00	" C " " " "	"	7.25
Või, eksport, I sort	1 kg.	"	1.15—1.20	Asfaltmastiks " " "	"	6.25
Margariin, välismaa	"	"	—	Viljapuu-karbolineum, netto ltr.	"	0.25
" kodumaa	"	"	0.65—0.75	Autobensiin " " "	"	0.27
Kaseiin, Eesti, toores	100 kg.	"	15.00	Diiselmootor-nafta " " "	1 kg.	0.10
Juust, "Schveitsi", kodumaa	1 kg.	"	1.20	Mootor-petrooleum, fr. iga sihtj.	"	0.11
Munad, eksport, I s. (kast 360 tk.)	kast	"	15.60—19.—	" -nafta " " "	"	0.10
Kakao, Hollandi	1 kg.	"	1.60—2.10	Raud, sordi " " "	100 kg.	9.50—10.00
Kohv, Rio, Santos jne.	"	"	5.00—5.50	" vits " " "	"	14.00—19.00
" Kesk-Ameerika sordid	"	"	5.75—6.75	" plekk " " "	"	13.00—24.00
Tee, laht, Orange Pekoe, Tseilon	"	"	6.00—6.50	" plekk, tsingitud " " "	"	35.00—36.—
" Orange Pekoe, Java	"	"	4.30—5.50	" talad " " "	"	9.50
" Moning, Hiina	"	"	5.35—5.85	Teras, inglise " " "	"	70.00—100.00
Suhkur, peenike, valge, Saksa	100 kg.	"	—	" Saksa " " "	"	70.00—100.00
" " " Tšehhoslov.	"	"	—	" vedru " " "	"	22.00—22.50
" " " Inglise	"	"	43.50—44.00	" talla, ree " " "	"	14.00—14.50
" " " Poola	"	"	—	Inglitina " " "	"	2.10—250.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun		"	—	Seatina " " "	"	35.00
jaam Irboska ja Narva		"	—	Vaskplekk, punane " " "	"	135.00—140.00
" Saksa	"	"	3.40	" " valge " " "	"	110.00—120.00
" Poola	"	"	3.25	Tsinkplekk " " "	"	55.00—60.00
Heeringad, Yarmouth, "Matties"	tünn	"	—	Masinaõli, poola " " "	"	23.00—24.00
" Schoti "Matties" I sort	"	"	36.00—42.00	" Ameerika " " "	"	—
" " " II " "	"	"	—	Mootorõli, poola " " "	"	30.00—32.00
" " "Matfulls" " "	"	"	45.00—48.00	Autoõli, poola " " "	"	40.00—60.00
" Islandi, kuninga 1/1	"	"	33.00—36.00	Eesti Kiviõli O/Ü. Põlevkivi, küt-		
" " " 1/2	"	"	18.50—20.00	teõli, tsistern. fr. Tallinn	"	5.5—6.1
Liha, sea, I sort	1 kg.	"	0.55—0.60	Linaseemneõli " " "	"	58.00
Liha, looma, I sort	"	"	0.16—0.25	Värnits " " "	"	58.00
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	"	—	Tsilindriõli, Ameerika " " "	"	29.00—60.00
" päevalille " " "	"	"	—	" Vene 280 ⁰ " " "	"	—
" puuvilla " " "	"	"	—	" " 320 ⁰ " " "	"	—
Jahu, päevalille	"	"	—	" Ameerika 280 ⁰ " " "	"	—
Segajõutoit I sort.	"	"	—	" " 320 ⁰ " " "	"	—
" II sort	"	"	—	Nafta, Vene " " "	"	12.00—13.00
Sojatangud	"	"	—	" Ameerika " " "	"	—
Nisukliid	"	"	7.00—7.25	" Poola " " "	"	10.50—11.00
Maapähklikoogid	"	"	—	Petrooleum, Vene, tsisternid ja		
Loomajahu	"	"	—	vaadid " " "	"	—
Puuvillane riie, Bjaas, netto	meeter	"	0.45—0.56	" Poola tsistern. ja vaadid " " "	"	10.50—11.00
" " Mitkal " " "	"	"	0.36—0.43	Bensiin, eesti, riigi põlevkivi-		
Lina, Petseri, saatejaam	1000 kg.	"	518.50—549.—	tööstuse segabensiin, fr. Tallinn	"	36.50
" Võru " " "	"	"	518.50—549.—	O/Ü. Eesti Kiviõli bensiin Estolin,		
" Livi " " "	"	"	457.50—488.—	tsistern. fr. Tall. ühes teedemaks.	"	34.00—35.50
" Tartu " " "	"	"	—	Bensiin, Shell " " "	"	—
Õlilinaseemned, 90 ⁰ /0, baas,		"	—	" poola, I sort " " "	"	42.00—43.00
saatejaam	100 kg	"	15.25—15.85	Piiritus, eksport (ekskl. vaat), fob liiter	"	—
Linaseemned, külvi, 95 ⁰ /0 baas,		"	—	Pesusooda, kodumaa " " "	100 kg	7.50—8.00
saatejaam	"	"	16.50—17.10	Seebikivi " " "	"	23.00—28.00
Kivistüsi, auru, Yorkshire,		"	—	Värvid, nigros., veessulav, välism.	1 kg.	5.50
2 korda pestud	1000 kg.	"	32.50—33.00	" tsinkvalge, välism. " " "	"	0.50—0.55
" auru, Newcastle	"	"	31.00—32.00	" tinavalge, " " "	"	0.61—0.65
Kivistüsi, sepa	"	"	36.—	" ooker, " " "	"	0.14—0.18

AKTSIASELTS

OSKAR KILGAS

VABRIK: TALLINN, VOLTA T. 3.

TEL.: 426-31; LADU 426-32.

KAUBAD PARIMAS HEADUSES
SAADAVAL ÜLE MAA.

VALMISTAME MOODSAID:

KLEIDI-, MANTLI-,
VOODRI- JA PESU-
RIIDEID, SUKKI,
SOKKE, PITSE, PAE-
LU, TRIKOOPESU,
TRIKOORIIET JNE.

Eesti mineraalõlide tööstus

«**ESTONAFTA**»

Kontor: Vene tän. 8.

Kõnetraadid:
433-91, 430-88.

Tööstus: Paldiski mnt. 29. Kõnetraat 431-93.

**AUTOÕLID «ESTOMIN», MOOTORÕLID, TAVOTT, TRAKTOR-
ÕLID, SEPARAATORÕLID, DÜNAMOÕLI, KOMPRESSORÕLI,
TURBIINÕLI, TRANSFORMAATORÕLI, PUURÕLI, PÜSSIÕLI,
IMBUTUSÕLI «FENOLAT», EESTI MASUUT, MASINAÕLID, TSI-
LINDRIÕLID, VÄRTNAÕLID JNE.**

EESTI PABERI A/S.

Tallinnas, Lai t. 11.

Kõnetraadid: juhatus 438-96,
raamatup. osak. 438-97,
müügiosak. 438-98,
ladu 438-99.

Toimetab järgmiste paberivabrikute toodete müüki Eestis:

Põhja Paberi & Puupapi Vabrikute A/Üh., Tallinnas.

A/S. Tallinna Paberivabrik E. J. Johanson, Tallinnas.

Türi Paberi- ja Puupapivabrik A/S., Türil.

A/S. Paberivabrik „Koil“, Kohilas.